

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 14. maijā
(OR. en)

9302/24

CULT 48
AUDIO 57
DIGIT 127
IND 233
RECH 195
STATIS 60
EMPL 191

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par kultūras un radošo nozaru stiprināšanu, izmantojot uz datiem balstītu auditorijas attīstību

Pielikumā ir pievienoti tematā minētie secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūras un sports) apstiprināja 2024. gada 13. un 14. maija sanāksmē.

**Padomes secinājumi par kultūras un radošo nozaru stiprināšanu, izmantojot uz datiem
balstītu auditorijas attīstību**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATZĪSTOT, KA:

1. digitālā pārveide ir kļuvusi par arvien nozīmīgāku tematu Eiropas politikā, kas atspoguļots tādās iniciatīvās kā programma “Radošā Eiropa”, Digitālās desmitgades politikas programma, Eiropas industriālā stratēģija, Eiropas Prasmju programma, Eiropas izglītības telpa un Eiropas Datu stratēģija, kā rezultātā ir izveidotas kopīgas Eiropas datu telpas, tostarp vienotā ES kultūras mantojuma datu telpa ¹ un Eiropas kultūras mantojuma mākonis programmas “Apvārsnis Eiropa” ² ietvaros;
2. ES 2023.–2026. gada darba plānā kultūras jomā ³ ir uzsvērtā kultūras, tostarp kultūras mantojuma, patiesā vērtība. Šajā sakarā darba plānā ir pasvītrotā nepieciešamība stimulēt kultūras un radošo nozaru (KRN) digitālo pārveidi, kā prioritāte ir uzsvērtā dalība kultūras dzīvē un ir iekļauts īpašs pasākums ar mērķi daudzveidīgo Eiropas kultūras saturu padarīt atrodamu digitālajā vidē;

¹ Komisijas Ieteikums par vienotu Eiropas kultūras mantojuma datu telpu (OV L 401, 12.11.2021., 5. lpp.)

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695, OV L 170, 12.5.2021.

³ Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā, 2022/C 466/01.

3. auditorijas attīstība sniedz iespēju veidot jēgpilnas un interaktīvas attiecības ar dažādām auditorijām, uzlabot lietotāju pieredzi un veicināt kultūras daudzveidību un attīstību, sociālo kohēziju un demokrātiju ⁴. Plašas un daudzveidīgas auditorijas sasniegšana ir viens no programmā “Radošā Eiropa” (2021–2027) ⁵ paredzētajiem mērķiem. Kultūras un radošās nozares apzina inovatīvus rīkus un vadlīnijas datu par auditorijām vākšanai un pārvaldībai, lai izstrādātu labākus un vairāk uz lietotājiem orientētus pakalpojumus. Tas var arī veicināt uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu ⁶. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki kolektīvi centieni;
4. jaunajām tehnoloģijām ir liels potenciāls veicināt iekļaušanu un uzlabot piekļuvi pašreizējām un potenciālajām auditorijām, tomēr kultūras organizācijas atrodas dažādos digitālās attīstības posmos un tehnoloģiju nodrošinātāju piedāvātos pakalpojumus tās izmanto dažādi;
5. pēc Covid-19 pandēmijas, kas paātrināja digitālo pārveidi sabiedrībā, daudzi kultūras jomas dalībnieki datiem piešķir arvien lielāku prioritāti auditorijas izprašanā, iesaistīšanā un atgūšanā ⁷;

⁴ Eiropas Komisijas ziņojums “Kultūra un demokrātija – pierādījumi. Kā pilsoņu līdzdalība kultūras pasākumos veicina pilsonisko līdzdalību, demokrātiju un sociālo kohēziju: starptautiskajā pētniecībā gūtā pieredze” (2023) un Portu Santu harta (2021).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 34. lpp.).

⁶ Padomes secinājumi par to, kā veicināt piekļuvi kultūrai ar digitāliem līdzekļiem, galveno uzmanību pievēršot auditorijas paplašināšanai (2017/C 425/03).

⁷ *Voices of Culture* ziņojums “(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data” (Digitālās auditorijas (atkārtota) iesaistīšana kultūras nozarēs: auditorijas datu uzlabošana).

ŅEMOT VĒRĀ, ka:

6. digitalizācija kultūras un radošajās nozarēs rada arvien lielāku datu apjomu, ko var izmantot auditorijas attīstībai. Izmantojot auditorijas datus, kultūras un radošajām nozarēm ir iespēja labāk izprast auditorijas vajadzības un uzvedību, veidot jēgpilnas attiecības ar tām, pielāgot inovatīvu kultūras saturu un pakalpojumus un radīt mērķtiecīgus informēšanas pasākumus, lai sasniegtu plašāku auditoriju un maksimāli palielinātu līdzdalību kultūras dzīvē, jo īpaši fizisku līdzdalību. Tas veicina kultūras daudzveidību Eiropā un var stiprināt kultūras pasākumu norises vietas kā neformālas, brīvas sociālās mijiedarbības telpas, kas ir būtiskas demokrātijai un pazīstamas arī kā “trešās vietas”;
7. uz datiem balstīta auditorijas attīstība paver iespējas kultūras un radošajām nozarēm izpētīt jaunus uzņēmējdarbības modeļus un radīt papildu ieņēmumus, izmantojot inovāciju un sadarbīgu praksi;
8. kultūras un radošās nozares ir ļoti daudzveidīgas un ietver organizācijas, nozares un industrijas, kas darbojas dažādos politikas un organizatoriskos līmeņos – gan publiskajā, gan privātajā sektorā – un tām ir raksturīgas dažādas kultūras izpausmes, mākslas disciplīnas, dažādi digitālās inovācijas posmi un atšķirības digitālajā infrastruktūrā; tāpēc, apsverot uz datiem balstītas auditorijas attīstības jautājumu, būtu jāizmanto diferencēta pieeja;

9. lai panāktu progresu digitālās pārveides un tehnisko, digitālo un radošo prasmju jomā, ir vajadzīga līderība un uzņēmējdarbība, kas dotu iespēju izmantot uz datiem balstītus risinājumus un progresīvas tehnoloģijas, piemēram, mākslīgo intelektu. Turklāt būtu jāņem vērā arī auditorijas digitālās prasmes. Tāpēc būtu jāapsver visaptveroša pieeja un pienācīgs atbalsts kultūras organizācijām, kurām ir ierobežotas spējas un speciālās zināšanas, kā arī ierobežoti līdzekļi, lai reaģētu uz digitālās pārveides piedāvātajām iespējām un tās radītajiem izaicinājumiem ⁸;
10. dažas kultūras un radošo nozaru organizācijas auditorijas veidošanā paļaujas uz tehnoloģiju uzņēmumiem, sociālajiem medijiem, platformām vai starpniekiem. Šie tehnoloģiju tirgus dalībnieki var arī nekopīgot auditorijas datus, kas konkrēti attiecas uz minēto kultūras un radošo nozaru organizāciju pasākumiem, saturu vai darbiem. Tas varētu ietekmēt kultūras un radošo nozaru spēju pilnībā izmantot digitalizācijas potenciālu, kā arī to konkurētspēju;
11. vairākas dalībvalstis savos atveseļošanas un noturības plānos pēc Covid-19 ir iekļāvušas finansējumu digitalizācijas programmu un stratēģiju izstrādei kultūras un radošajām nozarēm (dažas no tām ar uzsvāru uz līdzdalību). Tomēr kopīgs mērķis stiprināt sadarbību plašākā mērogā varētu veicināt progresu;
12. datu izmantošana auditorijas attīstībai un līdzdalībai sniedz daudzas iespējas, taču kultūras un radošajām nozarēm ir arī jāparedz šādas izmantošanas riski un ietekme un attiecīgi jāpielāgo savas darba metodes. Tas ietver juridisku apsvērumu (tostarp intelektuālā īpašuma tiesības, autortiesības, privātums un personas datu aizsardzības tiesības), ētikas, ilgtspējas un ekoloģisku apsvērumu ņemšanu vērā, kā arī rūpīgu mākslīgā intelekta un citu progresīvu digitālo tehnoloģiju ietekmes novērtēšanu.

⁸ Atvērtās koordinācijas metodes ietvaros sagatavotais ziņojums “*Promoting access to culture through digital means*” (Piekļuves kultūrai veicināšana ar digitāliem līdzekļiem).

AICINA DALĪBVALSTIS:

13. apsvērt iespēju izstrādāt politikas satvarus un radīt apstākļus, kas veicinātu uz datiem balstītu pieeju kultūras un radošajās nozarēs, tostarp valsts un reģionālā līmenī atbalstot auditorijas datu vākšanu, aizsardzību, pārvaldību un izmantošanu;
14. mudināt un atbalstīt kultūras un radošo nozaru organizācijas kā daļu no savas auditorijas attīstības politikas izstrādāt stratēģiju uz datiem balstītiem risinājumiem. Sniegt stimulus un atbalstu kultūras un radošo nozaru organizācijām saprātīgākā un ētiskākā auditorijas datu kopīgošanā un izmantošanā. Mērķis ir nodrošināt, ka nozares pašas var labāk iepazīt, identificēt un attīstīt jaunas auditorijas un padarīt Eiropas saturu vieglāk atrodamu un ka auditorijas var atrast piemērotus un daudzveidīgus kultūras un radošos pakalpojumus;
15. veicināt un atbalstīt kultūras un radošo nozaru organizāciju iesaisti attiecīgajās ES finansētajās programmās, kuru mērķis ir atbalstīt uz datiem balstītu sadarbību un inovatīvus risinājumus kultūras un radošajās nozarēs;
16. sekmēt kultūras un radošo nozaru organizāciju un profesionāļu digitālās prasmes un veicināt sadarbspējīgu rīku, spēju veidošanas pasākumu un atbalsta programmu izstrādi, lai stiprinātu digitālos procesus organizācijās, tādējādi dodot tiem iespēju efektīvi orientēties mainīgajā digitālajā vidē.

AICINA EIROPAS KOMISIJU UN DALĪBVALSTIS SAVĀS ATTIECĪGAJĀS
KOMPETENCES JOMĀS UN PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

17. veicināt pētniecību un atvieglot starpnozaru un pārrobežu sadarbību (piemēram, ar citiem pārvaldes līmeņiem, akadēmiskajām aprindām un komerciālajiem dalībniekiem), lai pētītu un piemērotu standartus pieejamai, pamata un ilgtspējīgai digitālajai infrastruktūrai, kas nodrošina drošus, uzticamus un sadarbībspējīgus datus, ievērojot Savienības intelektuālā īpašuma, autortiesību, datu un privātuma aizsardzības noteikumus un balstoties uz esošo infrastruktūru;
18. veicināt standartu un sistēmu izstrādi un izmantošanu, lai atbalstītu kultūras un radošās nozares auditorijas datu vākšanā un pārvaldībā ar mērķi panākt to, ka dati kļūst pieejami, salīdzināmi, izmantojami un sadarbībspējīgi, un tādējādi tos var izmantot jauniem (uz lietotāju vairāk vērstiem) pakalpojumiem;
19. mudināt kultūras un radošās nozares, kad vien iespējams, kā pamatu datu apmaiņai un apritei izmantot atvērto datu ⁹ un *FAIR* ¹⁰ datu principus, kā jo īpaši noteikts direktīvā par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu, un “Mani dati” principus, lai garantētu personu tiesības piekļūt par viņiem savāktajiem datiem ¹¹, vienlaikus efektīvi aizsargājot viņu datus kā viņu konkurētspējas resursu;

⁹ “Atvērtie dati” ir dati, kas ir brīvi piekļūstami, izmantojami, rediģējami un koplietojami. Atvērtos datus licencē saskaņā ar atvērtas piekļuves licenci, kas ļauj citiem atkalizmantot cita radītāja darbu pēc saviem ieskatiem. Bez īpašas licences šāda izmantošana parasti ir aizliegta ar autortiesībām, patentiem vai tirdzniecības licenci.

¹⁰ “*FAIR* principi” attiecas uz starptautiskām datu pārvaldības vadlīnijām, kuru mērķis ir optimizēt datu atkalizmantošanu. Tas tiek panākts, padarot datus atrodamus, piekļūstamus, savietojamus un atkalizmantojamus. *FAIR* datu galvenie elementi ir plaši metadati un dokumentācija, kas izmanto atvērtus vai standarta datņu formātus, kā arī licences atkalizmantošanai.

¹¹ “Mani dati” attiecas uz cilvēkcentrētu pieeju personas datu pārvaldībai, kas apvieno nozares vajadzību pēc datiem ar digitālajām cilvēktiesībām. Mērķis ir nodrošināt cilvēkiem labāku kontroli pār saviem personas datiem, dodot viņiem iespēju noteikt apstākļus, kādos šie dati tiek izmantoti.

20. stimulēt datpratības un spēju veidošanas programmu attīstību kultūras un radošajās nozarēs, kas dotu iespēju vākt, analizēt, aizsargāt un pārvaldīt datus; izstrādāt stratēģiju, kas būtu vērsta uz datu izmantošanu auditorijas attīstībai un auditorijas pārvaldībai; un palielināt informētību un zināšanas par Eiropas deklarāciju par digitālajām tiesībām un principiem un par tās piemērošanu uz datiem balstītas auditorijas attīstības kontekstā, nodrošinot pārredzamību auditorijām, kuru sensitīvie dati tiek apstrādāti;
21. veicināt un stimulēt pētniecību, lai atraisītu digitālo rīku potenciālu auditorijas attīstībai, apzinot jaunās tendences un nākotnes prasībām atbilstošas prasmes, kas vajadzīgas kultūras un radošajās nozarēs, kā arī to, kā šīs prasmes var attīstīt izglītības un profesionālās apmācības programmās, kas rada darbvietas kultūras un radošajās nozarēs. Eiropas līmenī to var veicināt Eiropas izglītības telpa, Eiropas Prasmju programma, Prasmju pilnveides pakts ¹², Eiropas apvienības nozaru sadarbībai prasmju jomā (*European Blueprint Alliances*) un Digitālo prasmju un darbvieta platforma ¹³;
22. veicināt konsultācijas, zināšanu un labas prakses apmaiņu un sadarbību starp dalībvalstīm un attiecīgajiem partneriem Eiropas līmenī digitālo ekosistēmu, stratēģiju un kopīgu digitālo rīku izstrādē un/vai īstenošanā ar mērķi vākt datus par auditorijas līdzdalību un piesaistīšanu, ņemot vērā mazākas kultūras organizācijas ar ierobežotiem resursiem un tehnoloģiju infrastruktūras pieejamības atšķirības starp dalībvalstīm;
23. veikt paraugprakses izvērtēšanu par to, kā kultūras un radošās nozares vāc, aizsargā, pārvalda un analizē datus par auditorijas līdzdalību un attīstību.

¹² *Large-scale skills partnership (LSP) for the Cultural and Creative Industries (CCIs) ecosystem* (Plaša mēroga prasmju partnerība kultūras un radošo industriju ekosistēmai). Sk. “*Creative Pact for Skills Manifesto*” (Radošo prasmju pakta manifests) (, https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/creative-and-cultural-industries_en

¹³ Sk., piemēram, *Voices of Culture* 2022. gada ziņojumu “*Re-engaging digital audiences in the culture sector*” un *Creative Pact for Skills*.

AICINA EIROPAS KOMISIJU TĀS KOMPETENCES JOMĀS:

24. attiecīgā gadījumā veicināt kultūras un radošo nozaru piekļuvi Eiropas programmām, kas nav programma “Radošā Eiropa” un kas ir saistītas ar digitālo pārveidi un inovāciju un piedāvā finansiālu atbalstu, piemēram, programmai “Digitālā Eiropa”, programmai “Apvārsnis Eiropa” un Vienotā tirgus programmai, tostarp sniedzot skaidras norādes un informāciju;
 25. izpētīt veidus, kā vēl vairāk veicināt datu pārredzamības iniciatīvas kultūras un radošajās nozarēs, lai tās varētu labāk izprast sava darba un pasākumu ietekmi un savos radošajos procesos balstīties uz attiecīgajām atziņām;
 26. izpētīt veidus, kā vēl vairāk atbalstīt digitālās pārveides vajadzības un kultūras un radošo nozaru mainīgās prasības, izmantojot uz datiem balstītus risinājumus un veicinot inovatīvus digitālos projektus Eiropas iniciatīvās.
-

Atsauces

- Komisijas Ieteikums par vienotu Eiropas kultūras mantojuma datu telpu (OV L 401, 12.11.2021., 5. lpp.)
- Konferences secinājumi “*European Audiences: 2020 and beyond*” (Eiropas auditorijas: 2020. gadā un turpmāk) (2012)
- Padomes secinājumi par to, kā veicināt piekļuvi kultūrai ar digitāliem līdzekļiem, galveno uzmanību pievēršot auditorijas paplašināšanai (OV C 425, 12.12.2017., 4. lpp.)
- Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā (OV C 466, 7.12.2022., 1. lpp.)
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1024 (2019. gada 20. jūnijs) par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu (Atvērto datu un PSI direktīva) (OV L 172, 26.6.2019., 56. lpp.)
- Eiropas Komisijas ziņojums “Kultūra un demokrātija – pierādījumi. Kā pilsoņu līdzdalība kultūras pasākumos veicina pilsonisko līdzdalību, demokrātiju un sociālo kohēziju: starptautiskajā pētniecībā gūtā pieredze” (2023)
- Eiropas industriālā stratēģija: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_en
- Komisijas dienestu darba dokuments “2021. gada ziņojums par vienoto tirgu”, kurā apzināta kultūras un radošo industriju ekosistēma, 98.–104. lpp. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0351>)
- Eiropas Prasmju pilnveides pakts, https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en
- Kultūras un radošo industriju inovācijas politikas platforma, <https://ekipengine.eu/policy-areas/>

- Atvērtās koordinācijas metodes ietvaros sagatavotais ziņojums “*Promoting access to culture through digital means*” (Piekļuves kultūrai veicināšana ar digitāliem līdzekļiem) (2017)
- “*CORDIS results pack on digital cultural heritage*” (CORDIS rezultātu kopums par digitālo kultūras mantojumu), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2830/941375>
- Portu Santu harta (2021), <https://portosantocharter.eu/the-charter>
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695, ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” (OV L 170, 12.5.2021.).
- Kultūras mantojuma mākonis, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en
- Eiropas Komisijas prioritāte “Digitālajam laikmetam gatava Eiropa”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en
- *Voices of Culture* ziņojums “(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data” (Digitālās auditorijas (atkārtota) iesaistīšana kultūras nozarēs: auditorijas datu uzlabošana) (2022)
- *Vuytsteke, Devoldere, et al.* (2023) Kultūras un radošo nozaru digitālā pārveide, gatavojoties Beļģijas 2024. gada prezidentūrai ES

Definīcijas

- Šajos Padomes secinājumos piemēro šādas definīcijas.
- “Auditorijas dati” ir kultūras organizāciju savāktā un apstrādātā informācija par individuālām personām vai personu grupu, kas ir (paredzētie) kultūras produktu, pasākumu, vietņu, pakalpojumu vai satura lietotāji. Auditorijas dati var ietvert demogrāfisku informāciju, datus par apmeklētāju skaitu un uzvedību, auditorijas mijiedarbību un līdzdalību, dalības datus, aptaujas un atsauksmes vai informāciju par kultūras preferencēm.
- “Auditorijas attīstība” ir kultūras organizāciju centieni un pasākumi, kas tiek īstenoti nolūkā pilnveidot, dažādot un paplašināt savu auditoriju ar mērķi uzlabot iesaisti, līdzdalību un saikni. Auditorijas attīstību var saprast dažādos veidos atkarībā no tās mērķiem un mērķgrupām: palielināt auditoriju (piesaistīt auditoriju ar tādu pašu sociāldemogrāfisko profilu kā pašreizējai auditorijai), padziļināt attiecības ar auditoriju (palielināt pašreizējās auditorijas pieredzi) un dažādot auditoriju (piesaistīt cilvēkus ar atšķirīgu sociāldemogrāfisko profilu nekā pašreizējai auditorijai). Šajā procesā ir jāizprot pašreizējās un potenciālās auditorijas vajadzības, vēlmes un intereses un jāīsteno informēšanas iniciatīvas, lai sasniegtu plašāku un daudzveidīgāku auditoriju.

- “Digitālā infrastruktūra” ir sakaru pakalpojumi un platformas, glabāšanas pakalpojumi un pamatā esošā programmatūras funkcionalitāte, protokoli un standarti. Digitālā infrastruktūra var arī neattiekties uz materiālo un tehnisko infrastruktūru (piemēram, kabeļiem, bezvadu tīkliem, datu centriem, interneta plūsmu apmaiņas punktiem), bet gan uz pakalpojumiem un platformām, kas nodrošina savienojumu un apmaiņu starp kultūras organizācijām.
 - “Sadarbspēja” ir informācijas sistēmu un programmatūras spēja apmainīties ar datiem un izmantot kopīgotu informāciju, kas ir priekšnoteikums tam, lai kultūras organizācijas varētu netraucēti apmainīties ar auditorijas datiem un tos izmantot. Tā ietver dažādu programmatūras sistēmu spēju sadarboties, ļaujot tām saprast, interpretēt un izmantot starp tām kopīgotos datus. Sadarbspējīgā datu vidē dažādas sistēmas var efektīvi mijiedarboties un sazināties, nodrošinot, ka datus var pārsūtīt, tiem piekļūt un izmantot dažādās platformās un tehnoloģijās, nesaskaroties ar būtiskām savietojamības problēmām.
 - “Trešās vietas” ir telpas neformālai un brīvai sociālajai mijiedarbībai, kas ir būtiska demokrātijai. Attiecībā uz kultūras un radošo nozari trešās vietas varētu būt muzeji, kopienu centri, publiskās bibliotēkas, grāmatnīcas, teātri un operas.
-